

บทที่ 1

บทนำ

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญต่ออนาคตของนิสิตนักศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาวิชาการขั้นสูงอันนำไปสู่วิชาชีพต่าง ๆ ที่นิสิตนักศึกษาจะยึดถือเป็นวิชาชีพต่อไป การศึกษาระดับอุดมศึกษาในระบบจำกัดรับของประเทศไทยได้ใช้การสอบคัดเลือกเป็นวิธีการตัดสินใจว่าผู้สมัครคนใดเหมาะสมที่จะเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยการทดสอบความรู้ความสามารถตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายและในบางสาขามีการทดสอบความถนัดด้วย

การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งทบวงได้ดำเนินการมาตั้งแต่อดีตเป็นระบบการสอบคัดเลือกรวมซึ่งผู้สมัครสอบสามารถเลือกสาขาวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้หลายอันดับ การตัดสินใจพิจารณาจากคะแนนรวมของคะแนนดิบแต่ละรายวิชาที่ใช้สอบแต่ละสาขาวิชา ซึ่งจากการสอบที่ผ่านมาพบว่ามีปัญหาหลายด้านเกี่ยวกับการดำเนินการสอบคัดเลือก รวม อาทิเช่น นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่ให้ความสำคัญของวิชาที่ไม่ใช้ในการสอบคัดเลือก นักศึกษาที่ผ่านการคัดเลือกจำนวนหนึ่งมีความรู้ความสามารถไม่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียน จำนวนผู้สมัครและจำนวนสถาบันที่ร่วมรับนักศึกษามีแนวโน้มสูงขึ้น พร้อมทั้งสร้างความเครียดแก่ผู้เข้าสอบและผู้ปกครองและมีข้อจำกัดด้านเวลาสามารถดำเนินการได้เฉพาะช่วงปิดการศึกษา จากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ทางทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้พยายามปรับปรุงระบบการสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาตลอดมา ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของกระทรวงศึกษาธิการและความต้องการของมหาวิทยาลัยต่างๆ ซึ่งรูปแบบและวิธีการสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบใหม่ที่ปรับปรุงขึ้นมาใหม่หรือที่เรียกว่าการสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบปัจจุบันนี้จะนำมาใช้ในปีการศึกษา 2542 เป็นปีแรก

เนื่องจากวิธีการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาสถาบันอุดมศึกษาระบบปัจจุบันได้นำมาใช้เป็นปีแรก ซึ่งย่อมมีผลกระทบและปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในด้านการเตรียมตัว ความเครียด และอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนและผู้ใกล้ชิด

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพร้อมและปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาต่อตามระบบปัจจุบันเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับสอบคัด

เลือกนักเรียนเข้าศึกษาต่อตามระบบเดิมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงจัดระบบการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในระบบอุดมศึกษาที่เหมาะสมและมีความยุติธรรมต่อไป

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1.1 เพื่อศึกษาผลกระทบและปัญหาที่เกิดจากการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อตามระบบปัจจุบัน

1.1.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของการสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาต่อตามระบบเดิมและระบบปัจจุบัน

1.1.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา

1.2.1 ทำให้ทราบถึงผลกระทบและปัญหาที่เกิดจากการสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาต่อตามระบบปัจจุบัน

1.2.2 ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อตามระบบเดิมและระบบปัจจุบัน และทราบถึงข้อดีและข้อเสียของแต่ละระบบ

1.2.3 ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาหาทางปรับปรุงการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อตามระบบปัจจุบัน

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อตามระบบปัจจุบันทำให้การเรียนการสอนไม่เป็นไปตามหลักสูตร

1.3.2 การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อตามระบบปัจจุบันสร้างความเครียดน้อยกว่าการศึกษาต่อตามระบบเดิม

1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตและกลุ่มตัวอย่าง

(1) ขอบเขตกลุ่มประชากร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2542 ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 จำนวน 7,956 คน

(2) กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2542 ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 จำนวน 567 คน

1.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการจัดเก็บในช่วงเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม พ.ศ. 2542 โดยผู้วิจัยไปจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2542

1.4.3 เครื่องมือในการวิจัย

ในการวิจัยได้ใช้แบบสอบถามมีทั้งคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด ซึ่งแบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาขณะศึกษาที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาขณะศึกษาที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการสอบเอนทรานซ์
- ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของการสอบเอนทรานซ์

1.4.4 ที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

- (1) ภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- (2) 16 คณะของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.4.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ซึ่งสถิติที่ใช้

- (1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)
- (2) การทดสอบค่าเฉลี่ย
- (3) การทดสอบความสัมพันธ์ โดยใช้ χ^2

1.5 นิยามศัพท์

ความเครียด คือภาวะของอารมณ์หรือความรู้สึกเมื่อเผชิญปัญหาต่าง ๆ ที่ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ คับข้องใจ หรือถูกบังคับ กดดันให้เกิดความรู้สึกทุกข์ใจ สับสน โกรธ หรือเสียใจ

เกณฑ์การวัดความเครียด(คู่มือคลายเครียด กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข)

- ถ้าตอบว่า ไม่เคยเลย = 0
- เป็นบ่อยครั้ง = 1
- เป็นบ่อย ๆ = 2
- เป็นประจำ = 3

หลังจากนั้นรวมคะแนนทั้ง 19 ข้อ ว่าคะแนนรวมเป็นเท่าไร ให้ดูผลการประเมินและคำชี้แจงต่อไปนี้

6-17	คะแนน	แสดงว่า ปกติ/ไม่เครียด
18-25	คะแนน	แสดงว่า เครียดเล็กน้อย
26-29	คะแนน	แสดงว่า เครียดปานกลาง
มากกว่า 30	คะแนนขึ้นไป	แสดงว่า เครียดมาก

ระบบการสอบระบบเดิม คือการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีการใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2504 จนถึงปีการศึกษา 2541

ระบบการสอบระบบปัจจุบัน คือการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีผลใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 เป็นต้นไป

นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึงผู้ที่ศึกษาในระบบโรงเรียนครบตามหลักสูตรและผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสามัญและสายอาชีพ/อาชีวศึกษา (ปวช)

การศึกษาระดับอุดมศึกษา หมายถึงการศึกษาขั้นสูงต่อจากระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จัดสถานศึกษาเป็นรูปวิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันเฉพาะทาง จัดสอนระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและ/หรือระดับปริญญาตรี

นักศึกษาระดับอุดมศึกษาปีที่ 1 หมายถึงผู้เข้าศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยมีสถานะเป็นนักศึกษาปีที่ 1 ในหลักสูตรต่าง ๆ ในระดับปริญญาตรี ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวรับนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญหรือสายอาชีพ/อาชีวศึกษาเป็นการทั่วไปไม่เจาะจงเฉพาะแห่ง

นักศึกษาระดับอุดมศึกษาปีที่ 2 หมายถึงผู้เข้าศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยมีสถานะเป็นนักศึกษาปีที่ 2 ในหลักสูตรต่าง ๆ ในระดับปริญญาตรี ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวรับนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญหรือสายอาชีพ/อาชีวศึกษาเป็นการทั่วไปไม่เจาะจงเฉพาะแห่ง

สถาบันอุดมศึกษาประเภทจำกัดรับ หมายถึงสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชนทุกสังกัด ที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยรับนักศึกษาเข้าศึกษาในจำนวนที่จำกัด ขาดการคัดเลือก

สถาบันอุดมศึกษาประเภทไม่จำกัดรับ หมายถึงสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่รับนักศึกษาเข้าศึกษาโดยไม่จำกัดจำนวน ในที่นี้หมายถึงเฉพาะมหาวิทยาลัยรามคำแหงและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

อาชีพ หมายถึงอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ให้ความอุปการะนักศึกษา และ อาชีพนั้น ๆ มีรายได้เป็นรายได้หลักของบิดามารดา แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

1. รับราชการ : ข้าราชการ ลูกจ้างรัฐบาล ข้าราชการบำนาญ
2. พนักงานรัฐวิสาหกิจ : พนักงานหรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ
3. นักธุรกิจ/ค้าขาย/เจ้าของกิจการ : ผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระทั้งในด้านการขายสินค้าและบริการ เจ้าของร้าน ห้างหุ้นส่วน และบริษัท ตลอดจนผู้ประกอบการเล็ก ๆ น้อย ๆ
4. รับจ้าง/ลูกจ้างเอกชน : ลูกจ้างในบริษัทเอกชน ร้านค้า ตลอดจนสถานธุรกิจเอกชนอื่นๆ
5. เกษตรกรรม : ผู้ที่ประกอบอาชีพทำนา การทำสวน การทำไร่ การเลี้ยงสัตว์ ป่าไม้ การประมง ทำฟาร์ม ในฐานะเจ้าของกิจการ
6. อื่น ๆ : ผู้ที่ประกอบอาชีพอย่างอื่นที่นอกเหนือไปจากที่กำหนดให้และรวมไปถึงที่ไม่ประกอบอาชีพหรือแม่บ้าน และผู้ถึงแก่กรรม

ภาคที่ตั้ง หมายถึงการแบ่งกลุ่มที่ตั้งของจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 6 ภาคและกรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. กรุงเทพมหานคร ได้แก่พื้นที่ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครทั้งหมด
2. ภาคกลาง ได้แก่พื้นที่ในเขตจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี สิงห์บุรี ลพบุรี อโยธยาอ่างทอง สระบุรี และชัยนาท รวม 8 จังหวัด
3. ภาคเหนือ ได้แก่พื้นที่ในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย น่าน แพร่ ลำพูน ลำปาง ตาก อุตรดิตถ์ สุโขทัย พิษณุโลก เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร พิจิตร พะเยา อุทัยธานี และนครสวรรค์ รวม 17 จังหวัด
4. ภาคใต้ ได้แก่พื้นที่ในเขตจังหวัดยะลา ชุมพร ระนอง ตรัง พัทลุง สงขลา สตูล ปัตตานี ภูเก็ต พังงา กระบี่ นครศรีธรรมราช นราธิวาส และสุราษฎร์ธานี รวม 14 จังหวัด
5. ภาคตะวันออก ได้แก่พื้นที่ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ระยอง ตราด นครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และสมุทรปราการ รวม 8 จังหวัด
6. ภาคตะวันตก ได้แก่พื้นที่ในเขตจังหวัดกาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร รวม 8 จังหวัด
7. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่พื้นที่ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย อุบลราชธานี อุบลราชธานี ยโสธร มุกดาหาร หนองบัวลำภู สระแก้ว และอำนาจเจริญ รวม 20 จังหวัด

ขนาดของโรงเรียน แบ่งโดยใช้แนวของกรมสามัญศึกษาเป็น 3 ขนาด ดังนี้

1. โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 499 คน
2. โรงเรียนขนาด มีนักเรียน 500-1,499 คน
3. โรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป

เครื่องหมาย * ที่ปรากฏในเอกสารเป็นสัญลักษณ์แทนการมีนัยสำคัญทางสถิติโดย

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($P < 0.05$)